МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

МКУ " Управление образования Исполнительного комитета

Елабужского муниципального района"

МБОУ "Мортовская основная школа " ЕМР РТ"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
руководитель МО ________________ Закирова А.А. протокол №1 от «31» августа 2023 г. г.	заместитель руководителя по УР ________________ Губайдуллина З.Н. протокол от «31» августа 2023 г.	руководитель МБОУ " Мортовская ООШ" ________________ Хадиев Ф.В. приказ №128 от «31» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(**pub_3838305.docx)**

учебного предмета « Родной (татарский язык)»

для обучающихся 1-4 классов

Село Морты 2023

Федеральная рабочая программа по учебному предмету «Родной (татарский) язык».

1. Федеральная рабочая программа по учебному предмету «Родной (татарский) язык» (предметная область «Родной язык и литературное чтение на родном языке») (далее соответственно - программа по родному (татарскому) языку, родной (татарский) язык, татарский язык) разработана для образовательных организаций с обучением на родном (татарском) языке, для обучающихся, владеющих родным (татарским) языком, и включает пояснительную записку, содержание обучения, планируемые результаты освоения программы по родному (татарскому) языку.

2. Пояснительная записка отражает общие цели изучения родного (татарского) языка, место в структуре учебного плана, а также подходы к отбору содержания, к определению планируемых результатов.

3. Содержание обучения раскрывает содержательные линии, которые предлагаются для обязательного изучения в каждом классе на уровне начального общего образования.

4. Планируемые результаты освоения программы по родному (татарскому) языку включают личностные, метапредметные результаты за весь период обучения на уровне начального общего образования, а также предметные достижения обучающегося за каждый год обучения.

5. Пояснительная записка.

5.1. Программа по родному (татарскому) языку разработана с целью оказания методической помощи учителю в создании рабочей программы по учебному предмету, ориентированной на современные тенденции в образовании и активные методики обучения.

5.2. В основе Программы лежит системно-деятельностный подход, являющийся методологией ФГОС НОО, и она ориентирована на целевые приоритеты, сформулированные в федеральной программе воспитания.

5.3. Татарский язык, выступая как родной, является основой развития мышления, воображения, интеллектуальных и творческих способностей обучающихся, основой самореализации личности, развития способности

к самостоятельному усвоению новых знаний и умений, включая организацию учебной деятельности. Татарский язык является средством приобщения к духовному богатству народа - его культуре и литературе, а также одним из каналов социализации личности. Будучи основой развития мышления, предмет «Родной (татарский) язык» неразрывно связан с другими школьными предметами, в частности - с предметом «Литературное чтение на родном (татарском) языке».

5.4. У обучающегося последовательно формируются эмоционально-ценностное отношение к родному языку, интерес к его изучению, желание умело пользоваться им в разных ситуациях общения, правильно писать и читать, участвовать в диалоге, составлять несложные устные монологические высказывания и письменные тексты. Через воспитание у обучающегося позитивного эмоционально-ценностного отношения к родному языку закладываются основы гражданской культуры личности.

5.5. В содержании программы по родному (татарскому) языку выделяются следующие содержательные линии: обучение грамоте, систематический курс и развитие речи.

5.6. Изучение родного (татарского) языка направлено на достижение следующих целей:

формирование коммуникативных навыков обучающихся: развитие устной и письменной речи, монологической и диалогической речи, а также навыков грамотного, безошибочного письма как показателя общей культуры человека, ознакомление обучающихся с основными положениями науки о татарском языке и формирование на этой основе знаково-символического восприятия и логического мышления обучающихся.

5.7. Достижение поставленных целей реализации программы по родному (татарскому) языку предусматривает решение следующих задач:

обеспечение мотивации обучения родному (татарскому) языку;

формирование базы первоначальных лингвистических знаний, накопление практики использования грамматических форм татарского языка, обогащение актуального и потенциального словарного запаса;

овладение нормами татарского речевого этикета, в том числе и в ситуации межнационального общения;
формирование на материале учебного предмета «Родной (татарский) язык» общей культуры, гражданских и патриотических качеств, основных умений учиться и способности к организации своей деятельности, развитие духовно-нравственной сферы личности младших школьников.

5.8. Общее число часов, рекомендованных для изучения родного (татарского) языка, - 387 часов: в 1 классе - 81 час (2 часа в неделю), во 2 классе - 102 часа (3 часа в неделю), в 3 классе - 102 часа (3 часа в неделю, 34 учебные недели), в 4 классе - 102 часа (3 часа в неделю).

6. Содержание обучения в 1 классе.

6.1. Начальным этапом изучения родного (татарского) языка в 1 классе является учебный курс «Обучение грамоте», основная задача которого направлена на обучение чтению и письму на татарском языке. У обучающихся наряду с формированием первоначальных навыков чтения и письма развивается коммуникативная компетенция, обогащается и активизируется словарь, совершенствуется фонематический слух.

На учебный курс «Обучение грамоте» рекомендуется отводить 45 часов (3 часа в неделю: 2 часа учебного предмета «Родной (татарский) язык» и 1 час учебного предмета «Литературное чтение на родном (татарском) языке»). Продолжительность «Обучения грамоте» зависит от уровня подготовки обучающихся и может составлять до 23 учебных недель, соответственно, продолжительность изучения систематического курса в 1 классе может варьироваться до 10 недель.

6.1.1. Развитие речи.

Понимание на слух аудиотекста, построенного на знакомом языковом материале и при самостоятельном чтении вслух.

Чтение по слогам слов и предложений. Участие в диалоге.

6.1.2. Фонетика.

Осознание единства звукового состава слова и его значения. Определение количества и последовательности звуков в слове. Сопоставление слов,

различающихся одним или несколькими звуками. Составление звуковых моделей слова. Различение гласных и согласных звуков, гласных - твёрдых и мягких; согласных - звонких и глухих.

Деление слов на слоги. Слого-звуковой разбор слова.

6.1.3. Графика.

Различение звуков и букв: буквы как знак звука. Владение позиционным способом обозначения звуков буквами. Выработка связного и ритмичного написания букв. Заглавные и строчные буквы. Правильное расположение букв и слов на строке. Основные элементы соединения букв в слове.

6.1.4. Чтение.

Правила гигиены чтения. Правильное, осознанное, достаточно беглое и выразительное чтение текстов на татарском языке про себя и вслух. Правильное чтение рукописных предложений.

6.1.5. Письмо.

Правила гигиены письма. Умение отличать буквы от знаков транскрипции. Списывание текста, восстановление пропущенного слова в соответствии с решаемой учебной задачей. Запись предложений после предварительного слого-звукового разбора каждого слова. Запись слов и предложений по памяти.

6.1.6. Орфография и пунктуация.

Заглавная буква в начале предложения, в именах людей, кличках животных, названиях населенных пунктов. Знаки препинания в конце предложения.

6.2. Систематический курс.

6.2.1. Общие сведения о языке.

Язык как основное средство человеческого общения. Речь. Устная речь и письменная речь.

6.2.2. Фонетика.

Гласные и согласные звуки татарского языка. Специфичные звуки татарского языка [ә], [ө], [ү], [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [h]. Твёрдые и мягкие гласные звуки. Звонкие и глухие согласные звуки. Парные согласные звуки. Звуковое значение букв е, ё, ю, я. Буквы ь и ъ.

Татарский алфавит: правильное название букв, их последовательность.

Интонация. Ударение.

Слог. Количество слогов в слове. Ударный слог.

6.2.3. Графика.

Звук и буква. Различение звуков и букв. Правописание специфичных согласных звуков [ғ], [қ], [w].

6.2.4. Орфоэпия.

Произношение звуков и сочетаний звуков, ударение в словах в соответствии с нормами современного татарского литературного языка.

6.2.5. Лексика.

Слово как единица языка.

6.2.6. Морфология.

Слова, отвечающие на вопросы «кем?» («кто?»), «нәрсә?» («что?»), «нинди?» («какой?»), «нишли?» («что делает?») Особенности присоединения аффиксов в татарском языке.

6.2.7. Синтаксис.

Предложение как единица языка (ознакомление). Текст.

6.2.8. Орфография и пунктуация.

Перенос слов из строки в строку. Правописание слов с гласными о и ө.

Знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный и восклицательный знаки.

6.2.9. Развитие речи.

Соблюдение норм речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Ситуации устного общения (чтение диалогов по ролям, просмотр видеоматериалов, прослушивание аудиозаписей).

Составление небольших рассказов повествовательного характера по серии сюжетных картинок, на основе собственных игр, занятий.

7. Содержание обучения во 2 классе.

7.1. Систематический курс.

7.1.1. Фонетика, орфоэпия, графика.

Различение звуков и букв. Система гласных звуков татарского языка: специфичные гласные звуки; твёрдые и мягкие гласные звуки; звуки [ō], [ы], [э], которые употребляются только в русских заимствованиях.

Согласные звуки в татарском языке: специфичные согласные звуки [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [h].

Краткая характеристика гласных и согласных звуков: гласный - согласный; гласный - твёрдый - мягкий; согласный звонкий - глухой, парный - непарный. Группирование звуков по заданным критериям.

Татарский алфавит. Правописание букв татарского алфавита.

Умение работать с толковым словарем татарского языка.

Соблюдение правильного ударения в словах.

Записывание слов в алфавитном порядке.

Применение изученных правил правописания.

7.1.2. Лексика.

Слово, лексическое значение слова. Синонимы. Антонимы. Выявление в тексте случаев употребления элементарных синонимов и антонимов. Осознание значения синонимов и антонимов в тексте и разговорной речи.

7.1.3. Состав слова (морфемика).

Присоединение аффиксов к существительным и глаголам.

7.1.4. Морфология.

Самостоятельные части речи. Имя существительное: общее значение, вопросы «кем?» («кто?»), «нәрсә?» («что?»), употребление в речи. Имена собственные и нарицательные, категория числа существительных, употребление в речи существительных, имеющих в русском языке лишь форму множественного числа.

Имя прилагательное: общее значение, вопрос «нинди?» («какой?»), употребление в речи.

Глагол: общее значение, вопрос «нишли?» («что делает?»), употребление в речи, грамматические признаки - время, лицо, число, настоящее время глагола изъявительного наклонения, спряжение глаголов в настоящем времени.

7.1.5. Синтаксис.

Слово и предложение. Определение границы предложений в деформированном тексте. Составление предложения из заданных форм слов.

Виды предложений по цели высказывания. Различение интонационных и смысловых особенностей повествовательных, побудительных, вопросительных, предложений.

7.1.6. Орфография и пунктуация.

Прописная буква в начале предложения и в именах собственных. Оформление предложения на письме, выбирая необходимые знаки препинания на конце предложения. Перенос слов со строки на строку.

7.2. Развитие речи.

Участие в диалогах-расспросах. Работа с рисунками по содержанию текста. Соблюдение норм татарского литературного языка в собственной речи и оценивание соблюдения этих норм в речи собеседников. Составление предложений для решения определённой речевой задачи (для ответа на заданный вопрос, для выражения собственного мнения). Составление небольшого описания повествовательного характера по серии сюжетных картинок. Восприятие на слух аудиотекста. Пересказ прослушанного текста.

Списывание (без пропусков и искажений букв) слов и предложений, текста объёмом не более 15 слов.

8. Содержание обучения в 3 классе.

8.1. Систематический курс.

8.1.1. Фонетика, орфоэпия, графика.

Различение звука и буквы: буква как знак звука.

Использование алфавита при работе со словарями, справочниками. Правописание и чтение слов с буквами ъ и ь. Деление слов на слоги.

8.1.2. Лексика.

Особенности слова как единицы лексического уровня языка.

Умение различать и употреблять в речи однозначные и многозначные слова, прямое и переносное значения слова.

Употребление в речи синонимов, антонимов, омонимов. Подбор синонимов и антонимов к словам разных частей речи.

Работа с пословицами, поговорками, скороговорками.

8.1.3. Состав слова (морфемика).

Способы словообразования в татарском языке. Определение сложных и парных слов.

Выделение корня слова (простые случаи). Различение однокоренных слов и форм одного и того же слова. Словообразующие аффиксы.

8.1.4. Морфология.

Имя существительное. Определение грамматических признаков имён существительных (число, падеж). Склонение имён существительных по падежам.

Сложные имена существительные.

Местоимения. Личные местоимения 1, 2, 3 лица единственного и множественного числа. Склонение личных местоимений по падежам.

Использование личных местоимений для устранения повторов в тексте.

Глагол. Грамматические признаки глагола настоящего времени изъявительного наклонения. Спряжение глаголов настоящего времени. Употребление имён существительных с глаголами 3 лица единственного и множественного чисел.

Имя прилагательное. Сравнительная степень имён прилагательных.

8.1.5. Синтаксис.

Главные члены предложения: подлежащее и сказуемое. Однородные подлежащие. Составление предложений с однородными подлежащими и сказуемыми.

8.1.6. Орфография и пунктуация.

Нахождение и исправление орфографических и пунктуационных ошибок на изученные правила.

8.2. Развитие речи.

Составление устного диалогического и монологического высказывания (на заданную тему, по наблюдениям). Составление небольших письменных текстов.

Составление плана текста. Пересказ текста по плану. Написание текста по заданному плану. Корректирование текстов с нарушенным порядком предложений.

Соблюдение норм речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения.

9. Содержание обучения в 4 классе.

9.1. Систематический курс.

9.1.1. Фонетика и графика.

Специфичные звуки татарского языка. Закон сингармонизма в татарском языке. Виды сингармонизма: губная и нёбная гармония. Звуко-буквенный разбор слова.

9.1.2. Орфоэпия.

Правильная интонация в процессе говорения и чтения. Нормы произношения звуков и сочетаний звуков. Ударение в словах в соответствии с нормами современного татарского литературного языка. Случаи, когда ударение не сохраняется в собственных и заимствованных словах татарского языка.

Использование орфоэпического словаря татарского языка при определении правильного произношения слов.

9.1.3. Лексика.

Исконные слова в татарском языке.

Русские и арабско-персидские заимствования в татарском языке.

Однозначные и многозначные слова.

Прямое и переносное значение слова. Выявление в художественном тексте слов, употребленных в переносном значении.

Использование в речи синонимов, антонимов, омонимов.

Определение значения слова по тексту или уточнение значения с помощью толкового словаря.

9.1.4. Состав слова (морфемика).

Морфемный состав слова.

Порядок присоединения аффиксов в татарском языке. Словообразующие и формообразующие аффиксы. Разбор слова по составу.

9.1.5. Морфология.

Устанавливание принадлежности слова к определённой части речи (в объёме изученного) по комплексу освоенных грамматических признаков.

Имя существительное. Повторение грамматических категорий имён существительных (число, падеж).

Имя прилагательное. Значение и употребление в речи имён прилагательных. Степени сравнения прилагательных. Использование в речи прилагательных синонимов и антонимов.

Местоимение. Личные местоимения (повторение). Склонение личных местоимений по падежам. Использование личных местоимений в речи для устранения повторов.

Указательные и вопросительные местоимения.

Числительное. Определение значения и употребления в речи числительных.

Количественные и порядковые числительные.

Глагол. Форма повелительного наклонения глагола.

Основа глагола.

Определение категории времени глагола изъявительного наклонения: настоящее, прошедшее (определённое) и будущее (определённое).

Отрицательный аспект глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени. Спряжение глаголов в настоящем (повторение), прошедшем и будущем временах. Употребление глаголов в речи.

9.1.6. Синтаксис.

Слово, словосочетание и предложение (осознание их сходства и различия).

Предложения по цели высказывания: повествовательные, вопросительные и побудительные.

Главные члены предложения: подлежащее и сказуемое (повторение). Второстепенные члены предложения (ознакомление).

9.1.7. Орфография и пунктуация.

Повторение правил правописания, изученных в 1-3 классах.

Использование орфографического словаря татарского языка для определения (уточнения) написания слова.

9.2. Развитие речи.

Соблюдение норм татарского литературного языка в собственной речи и оценивание соблюдения этих норм в речи собеседников.

Составление диалогической и монологической речи с соблюдением орфоэпических и интонационных норм татарского языка.

Составление небольшого описания предмета, картинки, персонажа. Владение техникой чтения, приемами понимания прочитанного и прослушанного, интерпретации и преобразования текстов.

Описание картины в определённой последовательности.

Изложение (подробный устный и письменный пересказ текста).

Сочинение как вид письменной работы.

10. Планируемые результаты освоения программы по родному (татарскому) языку на уровне начального общего образования.

10.1. В результате изучения родного (татарского) языка на уровне начального общего образования у обучающегося будут сформированы следующие личностные результаты:

1) гражданско-патриотического воспитания:

становление ценностного отношения к своей Родине, в том числе через изучение родного (татарского) языка, являющегося частью истории и культуры страны;

осознание своей этнокультурной и российской гражданской идентичности, понимание статуса родного (татарского) языка в Российской Федерации и в субъекте;

сопричастность к прошлому, настоящему и будущему родного края, в том числе при работе с учебными текстами;

уважение к своему и другим народам России;

первоначальные представления о человеке как члене общества, о правах и ответственности, уважении и достоинстве человека, о нравственно-этических нормах поведения и правилах межличностных отношений, через работу с учебными текстами;

2) духовно-нравственного воспитания:

признание индивидуальности каждого человека;

проявление сопереживания, уважения и доброжелательности (в том числе с использованием адекватных языковых средств для выражения своего состояния и чувств);

неприятие любых форм поведения, направленных на причинение физического и морального вреда другим людям (в том числе связанного с использованием недопустимых средств языка);

3) эстетического воспитания:

уважительное отношение и интерес к художественной культуре, восприимчивость к разным видам искусства, традициям и творчеству своего и других народов;

стремление к самовыражению в искусстве слова; осознание важности родного языка как средства общения и самовыражения;

4) физического воспитания, формирования культуры здоровья и эмоционального благополучия:

соблюдение правил здорового и безопасного (для себя и других людей) образа жизни в окружающей среде (в том числе информационной) в процессе языкового образования;

бережное отношение к физическому и психическому здоровью, выбор приемлемых способов речевого самовыражения; соблюдение норм речевого этикета;

5) трудового воспитания:

осознание ценности труда в жизни человека и общества, ответственное потребление и бережное отношение к результатам труда, навыки участия в различных видах трудовой деятельности, интерес к различным профессиям (в том числе через примеры из учебных текстов);

6) экологического воспитания:

бережное отношение к природе, формируемое в процессе работы над текстами;

неприятие действий, приносящих вред природе;

7) ценности научного познания:

первоначальные представления о научной картине мира (в том числе первоначальные представления о системе родного (татарского) языка);

познавательные интересы, активность, инициативность, любознательность и самостоятельность в познании (в том числе познавательный интерес к изучению родного (татарского) языка).

10.2. В результате изучения родного (татарского) языка на уровне начального общего образования у обучающегося будут сформированы познавательные универсальные учебные действия, коммуникативные универсальные учебные действия, регулятивные универсальные учебные действия, умения совместной деятельности.

10.2.1. У обучающегося будут сформированы следующие базовые логические действия как часть познавательных универсальных учебных действий:

сравнивать различные языковые единицы, устанавливать основания для сравнения языковых единиц, устанавливать аналогии языковых единиц, сравнивать языковые единицы и явления родного (татарского) языка с языковыми явлениями русского языка;

объединять объекты (языковые единицы) по заданному признаку;

определять существенный признак для классификации языковых единиц, классифицировать предложенные языковые единицы;

находить закономерности и противоречия в языковом материале на основе предложенного учителем алгоритма наблюдения;

выявлять недостаток информации для решения учебной и практической задачи на основе предложенного алгоритма;

устанавливать причинно-следственные связи в ситуациях наблюдения за языковым материалом, делать выводы.

10.2.2. У обучающегося будут сформированы следующие базовые исследовательские действия как часть познавательных универсальных учебных действий:

определять разрыв между реальным и желательным состоянием языкового объекта (речевой ситуации) на основе предложенных учителем вопросов;

с помощью учителя формулировать цель, планировать изменения языкового объекта, речевой ситуации;

сравнивать несколько вариантов решения задачи, выбирать наиболее подходящий (на основе предложенных критериев);

выполнять по предложенному плану проектное задание;

формулировать выводы и подкреплять их доказательствами на основе результатов проведенного наблюдения за языковым материалом (классификации, сравнения, исследования);

прогнозировать возможное развитие процессов, событий и их последствия в аналогичных или сходных ситуациях.

10.2.3. У обучающегося будут сформированы следующие умения работать с информацией как часть познавательных универсальных учебных действий:

выбирать источник получения информации: словарь, справочник;

согласно заданному алгоритму находить в предложенном источнике (словаре, справочнике) информацию, представленную в явном виде;

распознавать достоверную и недостоверную информацию самостоятельно или на основании предложенного учителем способа её проверки (с помощью словарей, справочников);

соблюдать с помощью взрослых (учителей, родителей, законных представителей) правила информационной безопасности при поиске информации в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» (информации о написании и произношении слова, о значении слова, о происхождении слова, о синонимах слова);

анализировать и создавать текстовую, видео-, графическую, звуковую информацию в соответствии с учебной задачей;

самостоятельно создавать схемы, таблицы для представления лингвистической информации, понимать лингвистическую информацию, зафиксированную в виде таблиц, схем.

10.2.4. У обучающегося будут сформированы следующие умения общения как часть коммуникативных универсальных учебных действий:

воспринимать и формулировать суждения, выражать эмоции в соответствии с целями и условиями общения в знакомой среде;

проявлять уважительное отношение к собеседнику, соблюдать правила ведения диалога и дискуссии;

признавать возможность существования разных точек зрения;

корректно и аргументированно высказывать свое мнение;

строить речевое высказывание в соответствии с поставленной задачей;
создавать устные и письменные тексты (описание, рассуждение, повествование);
готовить небольшие публичные выступления;
подбирать иллюстративный материал (рисунки, фото, плакаты) к тексту выступления.

10.2.5. У обучающегося будут сформированы следующие умения самоорганизации как части регулятивных универсальных учебных действий:
планировать действия по решению учебной задачи для получения результата;
выстраивать последовательность выбранных действий.

10.2.6. У обучающегося будут сформированы следующие умения самоконтроля как части регулятивных универсальных учебных действий:
устанавливать причины успеха (неудач) учебной деятельности;
корректировать свои учебные действия для преодоления речевых и орфографических ошибок.

10.2.7. У обучающегося будут сформированы следующие умения совместной деятельности:
формулировать краткосрочные и долгосрочные цели (индивидуальные с учётом участия в коллективных задачах) в стандартной (типовой) ситуации на основе предложенного формата планирования, распределения промежуточных шагов и сроков;
принимать цель совместной деятельности, коллективно выстраивать действия по её достижению (распределять роли, договариваться, обсуждать процесс и результат совместной работы);
проявлять готовность руководить, выполнять поручения, подчиняться;
ответственно выполнять свою часть работы;
оценивать свой вклад в общий результат;
выполнять совместные проектные задания с опорой на предложенные образцы.

10.3. Предметные результаты изучения родного (татарского) языка. К концу обучения в 1 классе обучающийся научится:
понимать прочитанный текст;
воспринимать на слух аудиотекст, построенный на знакомом языковом материале;

вести элементарный диалог, расспрашивая собеседника, отвечая на его вопросы;
рассказывать о себе, друзьях;
читать вслух небольшой текст, построенный на изученном языковом материале с соблюдением правил произношения и интонирования;
читать целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу ребенка;
владеть начертанием письменных прописных и строчных букв;
писать разборчиво буквы, буквосочетания, слоги, слова, предложения с соблюдением гигиенических норм;
осознавать единство звукового состава слова и его значения;
определять количество и последовательность звуков в слове;
различать звуки и буквы: буква как знак звука;
проводить слого-звуковой разбор слова;
вырабатывать связное и ритмичное написание букв;
читать осознанно про себя и вслух слова, словосочетания, предложения и короткие тексты с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания;
различать гласные и согласные звуки, гласные - твёрдые и мягкие, согласные - звонкие и глухие;
правильно читать специфичные гласные звуки татарского языка [ә], [ө], [ү];
правильно читать специфичные согласные звуки татарского языка [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [һ];
употреблять при письме буквы, обозначающие специфичные звуки татарского языка;
определять функции букв е, ё, ю, я;
определять функции букв, не обозначающих звуки (ъ, ь);
выделять в слове ударный слог и определять количество слогов;
произносить звуки и сочетания звуков в словах в соответствии с нормами современного татарского литературного языка;
правильно называть буквы татарского алфавита, их последовательность;
сопоставлять слова, различающиеся одним или несколькими звуками;
различать слово и предложение;

использовать на письме разделительный ъ и ь;
составлять предложения из заданных форм слов;
писать без искажений прописные буквы в начале предложения и в именах собственных;
оформлять предложение на письме, выбирать знак конца предложения в соответствии со смыслом и интонацией предложения;
понимать функции небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса;
списывать (без пропусков и искажений букв) слова и предложения, текст объёмом не более 10 слов;
писать под диктовку слова, предложения из 3 слов, тексты объёмом не более 10 слов;
определять особенности присоединения аффиксов в татарском языке;
распознавать собственные имена существительные;
различать имена существительные одушевлённые и неодушевлённые по вопросам «кем?» («кто?») и «нәрсә?» («что?»);
определять значение слова по тексту;
определять интонацию предложения;
определять место в предложении слова, отвечающего на вопрос «нишли?» («что делает?»);
соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);
формулировать высказывание, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы татарского языка.
10.4. Предметные результаты изучения родного (татарского) языка. К концу обучения во 2 классе обучающийся научится:
участвовать в диалогах-расспросах;
составлять небольшой текст повествовательного характера по серии сюжетных картинок;
рассказывать о себе, друзьях, любимых животных, каникулах;

участвовать в беседе по содержанию текста;
пересказывать прослушанный текст;
понимать на слух речь учителя и одноклассников;
выразительно читать текст вслух, соблюдая интонацию;
списывать правильно (без пропусков и искажений букв) слова и предложения, тексты объёмом не более 15 слов;
писать под диктовку (без пропусков и искажений букв) слова, предложения, тексты объёмом не более 15 слов с учётом изученных правил правописания;
писать изложение;
характеризовать гласные и согласные звуки; правильно произносить их;
группировать звуки по заданным критериям;
различать специфичные звуки татарского языка;
выявлять в тексте случаи употребления синонимов и антонимов;
уточнять значение слова с помощью толкового словаря;
распознавать самостоятельные части речи;
распознавать имена существительные, определять их роль в речи;
образовывать множественное число имён существительных;
употреблять в речи имена существительные во множественном числе;
выделять имена собственные и нарицательные;
распознавать имена прилагательные, определять их роль в речи;
распознавать глаголы, определять их роль в речи;
соблюдать нормы татарского литературного языка в собственной речи и оценивать соблюдение этих норм в речи собеседников;
строить предложения для решения определенной речевой задачи (для ответа на заданный вопрос, для выражения собственного мнения);
различать образцы диалогической и монологической речи;
анализировать уместность использования средств устного общения в разных ситуациях, во время монолога и диалога;
владеть нормами татарского речевого этикета.
10.5. Предметные результаты изучения родного (татарского) языка. К концу обучения в 3 классе обучающийся научится:

строить устное диалогическое и монологическое высказывание;
разыгрывать готовые диалоги на изученные темы;
создавать небольшие устные и письменные тексты (5-10 предложений);
рассматривать и описывать картину в определённой последовательности;
читать про себя и понимать основное содержание небольшого текста, построенного на знакомом языковом материале;
находить в тексте нужную информацию;
списывать правильно слова, предложения, текст объёмом не более 20 слов;
писать под диктовку текст объёмом не более 20 слов с учётом изученных правил правописания;
составлять текст из разрозненных предложений, частей текста;
использовать алфавит для упорядочения списка слов и при работе со словарями и справочниками;
находить и исправлять орфографические и пунктуационные ошибки на изученные правила;
называть основные способы словообразования в татарском языке;
различать в предложении сложные слова;
понимать особенности слова как единицы лексического уровня языка;
различать однозначные и многозначные слова;
наблюдать за употреблением синонимов, антонимов и омонимов в речи;
подбирать синонимы и антонимы к словам разных частей речи;
определять слова, употреблённые в прямом и переносном значении;
выделять корень слова (простые случаи);
различать однокоренные слова и формы одного и того же слова;
характеризовать морфемный состав слова;
распознавать имена существительные, прилагательные, глаголы, определять их грамматические признаки;
изменять имена существительные по числам, падежам;
определять падеж, в котором употреблено имя существительное;
распознавать сложные имена существительные;
образовывать сравнительную степень имён прилагательных;

различать личные местоимения, использовать личные местоимения для устранения повторов в тексте;

распознавать личные местоимения 1, 2, 3 лица единственного и множественного числа;

склонять личные местоимения по падежам;

употреблять имена существительные с глаголами 3 лица единственного и множественного чисел;

находить главные члены предложения: подлежащее и сказуемое;

распознавать однородные подлежащие;

правильно составлять предложения;

корректировать тексты с нарушенным порядком предложений;

определять последовательность предложений в тексте;

воспроизводить текст в соответствии с предложенным заданием: подробно или выборочно;

создавать собственный текст по предложенному плану;

выражать собственное мнение, аргументируя его с учетом ситуации общения;

соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения.

10.6. Предметные результаты изучения родного (татарского) языка. К концу обучения в 4 классе обучающийся научится:

разыгрывать готовые диалоги на изученные темы;

составлять диалоги и монологи, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы татарского языка;

составлять описание предмета, картинки, персонажа;

владеть техникой чтения, приемами понимания прочитанного и прослушанного, интерпретации и преобразования текстов;

списывать правильно текст объёмом не более 25 слов;

писать под диктовку тексты объёмом не более 25 слов с учётом изученных правил правописания;

применять в речи закон сингармонизма;

проводить фонетический анализ слова;

распознавать русские и арабско-персидские заимствования в татарском языке;

определять лексическое значение слова;
определять словообразующие и формообразующие аффиксы;
проводить разбор слова по составу;
устанавливать принадлежность слова к определённой части речи (в объёме изученного) по комплексу освоенных грамматических признаков;
образовывать степени сравнения прилагательных;
распознавать указательные и вопросительные местоимения;
определять значение и употребление в речи числительных;
распознавать количественные и порядковые числительные;
распознавать форму повелительного наклонения глагола;
определять категорию времени глагола изъявительного наклонения: настоящее, прошедшее и будущее;
спрягать глаголы в настоящем, прошедшем и будущем времени;
определять способы выражения прошедшего и будущего времени глагола;
распознавать отрицательный аспект глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени;
определять основу глагола;
различать предложения по цели высказывания: повествовательные, вопросительные и побудительные;
использовать образцы татарского речевого этикета;
понимать содержание прочитанного текста;
владеть техникой выступления перед знакомой аудиторией с небольшими сообщениями.

Методик тәкъдимнәр

(дәреслекнең структурасы, игътибарга алынырга тиешле төп моментлар)

Башлангыч сыйныф дәреслекләре икешәр кисәктән тора. Һәр кисәк тә икешәр зур теманы үз эченә ала. Беренче кисәктә «Мин» һәм «Тирә-як, көнкүреш» темалары, икенче кисәктә «Туган җирем» һәм «Татар дөньясы» темалары урнаштырылды.

Уку әсбабы ике юнәлешне үз эченә ала. Татар телендә белем бирү оешмаларында туган телне тирәнтен өйрәнүче укучылар белән эшләү өчен генә булган материал беренче сыйныфта дәреслекнең полясындагы кызыл дулкынлы сызык белән, 2-4 сыйныфларда зәңгәрсу фон эчендә бирелде. Әмма рус телендә белем бирү оешмаларында туган телне өйрәнүче укучылар белән эшләүче укытучылар, балаларның белем дәрәҗәләреннән, мөмкинлекләреннән чыгып, әлеге биремнәрне дә дәресләрдә файдалана алалар. Ике юнәлешнең бер китапта бирелүе кечлерәк укучылар белән аерым якын килеп эшләү мөмкинлеге тудыра. Икенче сыйныфтан башлап дүртенче сыйныфка кадәр сәгатьләр саны барлыгы **68 (рус мәктәпләренең татар балаларына) / 102 (телне тирәнтен өйрәнүче татар балаларына)** дип күрсәтеп барылды.

Башлангыч сыйныф дәреслекләре белән эшли башлаганчы, 1-4 сыйныфларда шартлы билгеләрне карарга, укучыларны алар белән таныштырырга кирәк.

Дәреслек белән эшли башлар алдыннан, 1 сыйныфта укучыларның игътибарын 4–5 битләргә җәлеп итәргә кирәк. Бу өлештә укытучының «*ярдәмчеләре*» белән танышабыз: Нур, Байгыш, Бытбылдык. Бирелгән материал укучыларга кызыклы формада – театральләштереп тәкъдим ителсә, бик отышлы булыр иде. Әлеге геройлар 2, 3, 4 сыйныф дәреслекләрендә дә яңа теманы үзләштерүдә төп рольне уйныйлар.

Темалар бертөрле калыпка салынды. Алар икедән алып дүрт-биш дәресне үз эченә алалар.

1) Аудиоязма белән эш. Дәрес темасына караган лексика белән танышу мөмкинлеге бирелә.
2) Геройлар ярдәмендә яңа темага якын килеп, ФДБСка нигезләнеп, уку мәсьәләсе куела.
3) Кагыйдә.
4) Ныгыту өчен биремнәр. Шулар арасында мәҗбүри рәвештә халык авыз иҗаты үрнәкләре белән бәйле эш тәкъдим ителә.
5) Парларда эш (ике вариантта).
6) Куян күчтәнәчендә (татар телендә белем бирү оешмалары өчен теоретик материал) биреләчәк материалга якын килү.
7) Куян күчтәнәче.
8) Куян күчтәнәчен ныгыту өчен биремнәр.
9) Теманы йомгаклау өчен күнегүләр, логик биремнәр, рәсемнәр, кызыклы эш төрләре тәкъдим ителә.
10) Укучылар истә калдырырга тиешле сүзләр исемлеге бирелә. Алар белән эш дәрес дәвамында алып барылырга тиеш. Балаларны сүзлек белән эшләргә өйрәтү максатыннан, сүзләр тема ахырында алфавит тәртибендә бирелде.

Тематик бүленеш

1 класс. Туган тел (татар теле). Әлифба

	Федераль эш программасында бирелгән тема	Теманың дәреслектә бирелеше (дәреслектәге тема яки дәреслек битләре яки текст исеме....)	Сәгать саны	Искәрмә
1	Сөйләм телен үстерү	Белем бәйрәме. Танышу	1	Дәреслек: 6 бит
		Мин мәктәптә. Дуслар.	1	Дәреслек: 7, 9 битләр
		Мин өйдә	1	Дәреслек: 10 – 11 битләр
2	Дөрес уку һәм язу	Дөрес уку һәм язу	1	Дәреслек: 8 бит
3	Сүзнең аваз составы	Аваз. Сузык һәм тартык авазлар. А хәрефе	1	Дәреслек: 12 – 14 битләр

4	Сүздәге авазлар санын һәм тәртибен билгеләү	Л хәрефе	1	Дәреслек: 15 бит
5	Сүзләрне һәм җөмләләрне иҗекләп уку	М хәрефе. Иҗек	1	Дәреслек: 16 – 17 битләр
6	Бер яки берничә аваз белән аерыла торган сүзләрне чагыштыру	Ә хәрефе. А һәм ә сузыкларын чагыштыру	1	Дәреслек: 18 – 19 битләр
7	Хәрефләрне дөрес һәм тигез язу	Дәфтәргә күчереп яз	1	Дәреслек: 6-11, 13-15, 17-19 битләр
8	Сузык һәм тартык авазларны; калын һәм нечкә сузыкларны; яңгырау һәм саңгырау тартыкларны аеру	Н хәрефе.	1	Дәреслек: 20 – 21 битләр.
		И хәрефе.	1	Дәреслек: 22 – 23 битләр
		Т хәрефе.	1	Дәреслек: 24 – 25 битләр
		Р хәрефе.	1	Дәреслек: 26 – 27 битләр
		С хәрефе.	1	Дәреслек: 28 – 30 битләр
		У хәрефе.	1	Дәреслек: 31–32 битләр
		Б хәрефе	1	Дәреслек: 33 – 34 битләр
		Й (кыска и) хәрефе.	1	Дәреслек: 35 – 38 битләр
9	Таныш тел материалына корылган аудиотекстны һәм үзлектән кычкырып укыган текстны аңлау	Текст белән эн	1	Дәреслек: 40-41 битләр
10	Сүзнең аваз моделен төзү	Д хәрефе	1	Дәреслек: 42-44 битләр
		К хәрефе	1	Дәреслек: 45-46 битләр
		Ү хәрефе	1	Дәреслек: 47-50 битләр
11	Сүзне иҗекләргә бүлә	Ө хәрефе	1	Дәреслек: 51-53 битләр
		Г хәрефе	1	Дәреслек: 54-56 битләр
		Ы хәрефе	1	Дәреслек: 57-59 битләр
12	Аваз һәм хәрефне аеру: авазны хәреф белән белдерү	Е, ё хәрефлләре	1	Дәреслек: 60-62 битләр
13	Баш һәм юл хәрефләре	Ж, ч хәрефләре	1	Дәреслек: 63-65 битләр
14	Авазларны сүздәге урынына карап, язуда	В хәрефе	1	Дәреслек: 66-68 битләр

	хәрефләр белән белдерү	ң хәрефе	1	Дәреслек: 69-71 битләр
15	Хәреф һәм сүзләрне бер юлда дөрес язу	О хәрефе	1	Дәреслек: 72-74 битләр
		Х, һ хәрефләре	1	Дәреслек: 75-77 битләр
16	Сүздәге хәрефләрне дөрес тоташтыру	Дәфтәргә күчереп яз	1	Дәреслек: 21, 23, 25, 27, 30, 32, 34, 38, 41, 44, 46, 50, 53, 56, 59, 62, 65, 68, 71, 74, 77 битләр
17	Татарча текстларны дөрес, аңлап, тиешле тизлектә үзлектән һәм кычкырып уку	З хәрефе	1	Дәреслек: 78-79 битләр
		П хәрефе	1	Дәреслек: 80-82 битләр
		Ф хәрефе	1	Дәреслек: 83-85 битләр
		Ж, ш хәрефләре	1	Дәреслек: 86-89 битләр
		Ц, щ хәрефләре	1	Дәреслек: 90-92 битләр
		Калынлык билгесе, нечкәлек билгесе	1	Дәреслек: 93-94 битләр
18	Хәрефне һәм транскрипция тамгасын аеру	Э, ю, я	1	Дәреслек: 95-97 битләр
19	Кулдан язылган текстларны дөрес уку	Текстны укы. Алфавит.	1	Дәреслек: 98-101 битләр
20	Текст күчереп язу, төшеп калган сүзне табу	Шигырьне укы	1	Дәреслек: 102-105 битләр
		Шигырьләрне укы		Дәреслек: 106-109 битләр
21	Һәр сүздәге аваз, иҗекне анализлаганнан соң, җөмләне язу	“Кәҗә бәтиләре һәм Бүре” (татар халык әкияте)	1	Дәреслек: 110–111 битләр
		Рабит Батулла. “Елак Әтәч”	1	Дәреслек: 112–113 битләр
22	Сүзләрне һәм җөмләләрне хәтердән язу	Шәүкәт Галиев. “Ничә мәче”	1	Дәреслек: 114–116 битләр
23	Сүзләрне баш хәрефтән язу	Г. Тукай. “Шүрәле” Г. Тукай. “Су анасы”	1	Дәреслек: 117–121 битләр
24	Җөмлә ахырында тыныш билгеләре	Текст белән эш	1	122-123
	Барлыгы		**45**	

Туган тел (татар теле) 1 класс 3, 4 нче чирекләр

(зәңгәр белән язылган, тирәнтен өйрәнүчеләр өчен (татар мәктәпләре, гимназияләр)

1.	Тел – аралашу чарасы	Бу кайсы вакыт?	1	Дәреслек: 8, 15 битләр
		Кар бөртеге	1	Дәреслек: 16– –23 битләр
2	Сөйләм. Телдән сөйләм, язма сөйләм	Бу кайсы вакыт?	1	Дәреслек: 9-12 битләр
3	Интонация	Бу кайсы вакыт?	2	Дәреслек: 13–15 битләр
4	Текст	Яз килә, яз көлә	2	Дәреслек: 24–29, 31–33 битләр
5	Нишли? соравына җавап биргән сүзнең җөмләдәге урыны	Яз килә, яз көлә	1	Дәреслек: 30–33 битләр
6	Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү бтлгеләре	Җәйнең байлыгы — кояш, Көзнең байлыгы — уңыш	2	Дәреслек: 34–42 битләр
7	Иҗек. Сүздә иҗек саны	Аяз көнне бар, болытлы көнне юк	1	Дәреслек: 43–47 битләр
8	Сүзне юлдан-юлга күчерү	Аяз көнне бар, болытлы көнне юк	1	Дәреслек: 48-49 битләр
9	Басым	Ләйсән – рәхмәт яңгыры	2	Дәреслек: 50–53, 55 битләр
10	Басымлы иҗек	Ләйсән – рәхмәт яңгыры	1	Дәреслек: 54–55 битләр
11	Сөйләм нормалары	Кабатлау	1	Дәреслек: 56–60 битләр
12	Сузык һәм тартык авазлар	Туган илем — туган өем	2	Дәреслек: 61–62, 68-70 битләр
13	Калын һәм нечкә сузык авазлар	Туган илем — туган өем	1	Дәреслек: 62-64 битләр
14	О һәм ө сузыклары	Туган илем — туган өем	1	Дәреслек: 65-67
15	Яңгырау һәм саңгырау тартык авазлар	Бай тарихлы башкала	2	Дәреслек: 71, 76, 80–81 битләр
16	Татар теленең үзенчәлекле авазлары: [ә], [ө], [ү], [w], [ғ], [қ], [җ], [ң], [һ].	Бай тарихлы башкала	2	Дәреслек: 72–75 битләр
17	Парлы тартык авазлар	Бай тарихлы башкала	2	Дәреслек: 78–81 битләр
18	е, ё, ю, я хәрефләре	Шәһәр — авыл арасы	2	Дәреслек: 82–89, 92–98 битләр
19	ь һәм ъ	Шәһәр — авыл арасы	1	Дәреслек: 89–91 битләр

20	Татар әдәби теленең әйтелеш нормалары	Кабатлау	1	Дәреслек: 99–101 битләр.
21	Сүзгә кушымча ялгану	Тиен, керпе, бүре, куян Йөриләр бер сукмактан	1	Дәреслек: 109–118 битләр
22	«Кем?», «нәрсә?» («что?») сорауларына җавап бирә торган сүзләр	Телне йотарлык тәмле	2	Дәреслек124–137 битләр
23	«Нинди?» соравына җавап бирә торган сүзләр	Кабатлау	1	Дәреслек: 119-122 битләр
24	Телдән аралашу белән бәйле ситуацияләре	Кабатлау	1	Дәреслек: 138–142 битләр
25	Хикәяләр төзү	Гомуми кабатлау	1	Дәреслек: 143–145 битләр
	Барлыгы		**36**	

2 класс

1	Аваз һәм хәреф. Сузык авазлар. Калын сузыклар. Нечкә сузыклар.	Мәктәптә һәм өйдә	3	Дәреслек, 1 кисәк: 6–12, 16–17 битләр.
	[о̄], [ы̄], [э̄] сузыклары	Мәктәптә һәм өйдә	2	7, 12–15 битләр
2	Калын һәм нечкә әйтелешле сүзләр. Аларга кушымчалар ялгау	Көн тәртибе	3	Дәреслек, 1 кисәк: 18–19, 21–27 битләр. 20, 22, 24 битләр
3	[а], [о], [ы], [ө] авазлары	Дус гаилә – бәхетле гаилә	3	Дәреслек, 1 кисәк: 28–32, 34–39 битләр
	-кай/-кәй кушымчасының мәгънәсе	Дус гаилә – бәхетле гаилә	1	Дәреслек, 1 кисәк: 30–31, 33–34 битләр
4	Текст белән эш	«Кадерле бүләк» тексты белән эш	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 40–43 битләр
5	Тартык авазлар. Татар теленең үзенчәлекле авазлары [w], [ғ], [к]	Дуслар белән күңелле	3	Дәреслек, 1 кисәк: 44–47, 50–54 битләр
6	Татар телендә [в] авазының кулланылуы. [к], [ғ], [к], [г] авазларының кулланылу үзенчәлекләре	Дуслар белән күңелле	2	Дәреслек, 1 кисәк: 48-49, 53-54 битләр.
7	Татар теленең үзенчәлекле авазлары [ж], [н], [h]	Дус яшәү серләре	3	Дәреслек, 1 кисәк: 55–60, 62, 65 битләр

8	Борын авазлары [м], [н], [ң]	Дус яшәү серләре	2	Дәреслек, 1 кисәк: 58, 61–62, 63–65 битләр
9	Уен-дәрес «Дустым янына барам»	«Дустым янына барам» дигән темага диалог төзү	1	Дәреслек, 1 кисәк: 66–67 битләр
10	Текст белән эш	«Йолдызкай» тексты белән эш	1	Дәреслек, 1 кисәк: 68–69 битләр
11	Татар алфавиты. Сүзлекләр	Мин укырга яратам	1	Дәреслек, 1 кисәк: 70–74, 77 битләр.
12	Сүзлекләрнең төрләре	Мин укырга яратам	1	Дәреслек, 1 кисәк: 75-77 битләр
13	Кабатлау	Аудиотекстны тыңлап, телдән һәм язмача биремнәр башкару	1	Дәреслек, 1 кисәк: 78–79 битләр
14	Сүз һәм аның лексик мәгънәсе	Әкияттә кунакта	3	Дәреслек, 1 кисәк: 82–86, 88–90 битләр.
15	Лексик мәгънәләренә карап, сүзләрне төркемләү	Әкияттә кунакта	1	Дәреслек, 1 кисәк: 84, 86–87, 90 битләр
16	Синоним сүзләр. Сөйләмдә синонимнарны дөрес куллану	Әкият геройлары бездә кунакта	3	Дәреслек, 1 кисәк: 91–94, 99–101 битләр.
17	Синонимнар рәте. Синонимнарның әкиятләрдә кулланылуы	Әкият геройлары бездә кунакта	2	Дәреслек, 1кисәк: 94, 95–98 битләр
18	Антоним сүзләр Антонимнарның сөйләмдә кулланылуы	Кем ялкау да кем тырыш	2	Дәреслек, 1 кисәк: 102–104, 106–107 битләр.
19	-лы/-ле, -сыз/-сез кушымчалары ярдәмендә ясалган антонимнар	Кем ялкау да кем тырыш	2	Дәреслек, 1 кисәк: 103, 104, 105–106 битләр
20	Текст белән эш	Аудиотекстны тыңлап, телдән һәм язмача биремнәр башкару	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 108–110 битләр
21	Кабатлау	Аудиотекстны тыңлап, телдән һәм язмача биремнәр башкару	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 111–113 битләр
22	Бирелгән үрнәктән җөмләләрне күчереп язу.	15 сүздән дә ким булмаган текстны күчереп язу	1	Баш һәм юл хәрефләрен дөрес язу. Хәреф, хәреф тезмәләрен, иҗек, сүз һәм җөмләләрне

				дөрес күчереп язу
23	Морфемика. Исемгә кушымчалар ялгану	Сүзләргә калын һәм нечкә кушымчалар ялгану	1	1 сыйныф дәреслеге: 109–116, 118 битләр
24	-ла/-лә кушымчасы ярдәмендә фигыль ясалу	Дүрт аяклы дусларым	1	Дәреслек, 2 кисәк: 58–60 битләр
25	Сүз төркемнәре турында мәгълүмат бирү	Әдәпле бул, сәләтле бул!	3	Дәреслек, 2 кисәк: 6–12, 14 битләр
26	Сүз. Сүзтезмә. Җөмлә	Әдәпле бул, сәләтле бул!	1	12–14 битләр
27	Исем сүз төркеме	Тәртип кайдан башлана?	3	Дәреслек, 2 кисәк: 15–17, 18–20, 23–24 битләр
28	Лексик мәгънәләренә карап, исемнәрне төркемләү	Тәртип кайдан башлана?	2	Дәреслек, 2 кисәк: 17–18, 20, 21–22 битләр
29	Баш хәрефтән языла торган сүзләр	Тамаша залында	3	Дәреслек, 2 кисәк: 25–29, 33 битләр.
30	Ялгызлык исемнәр	Тамаша залында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 27, 29-32 битләр
31	Бирелгән үрнәктән җөмләләрне күчереп язу	15 сүздән дә ким булмаган текстны күчереп язу	1	
32	Исемнәрнең күплек санда килүе	Зоопаркта	3	Дәреслек, 2 кисәк: 34–38, 41, 43 битләр
33	Рус телендә күплек саны гына булган сүзләрне татар телендә куллану	Зоопаркта	2	Дәреслек, 2 кисәк: 36–37, 38–40, 42 битләр
34	Изложение		1	
35	Сыйфат сүз төркеме	Агачлар — безнең яшел дусларыбыз	2	Дәреслек, 2 кисәк: 44–45, 47–51 битләр
36	Сыйфатларның сөйләмдә кулланылышы	Агачлар — безнең яшел дусларыбыз	2	Дәреслек, 2 кисәк: 46, 49, 51 битләр
37	Иҗади эш		1	
38	Хәзерге заман хикәя фигыль	Дүрт аяклы дусларым	1	Дәреслек, 2 кисәк: 54–58 битләр
39	-ла/-лә кушымчасы ярдәмендә фигыль ясалу	Дүрт аяклы дусларым	1	Дәреслек, 2 кисәк: 58–60 битләр
40	Текст белән эш	«Начарлык» тексты белән эш	1/1	Дәреслек, 2

				кисәк: 61–65 битләр
41	Диктант		1	
42	Сүз һәм җөмлә	Бөтен эшне бергә эшлибез	3	Дәреслек, 2 кисәк: 68–73 битләр
43	Җөмләдә фигыльнең урыны	Бөтен эшне бергә эшлибез	2	Дәреслек, 2 кисәк: 72–73 битләр
44	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре	Язны каршылыйбыз	3	Дәреслек, 2 кисәк: 74–76, 78 битләр
45	Интонация	Язны каршылыйбыз	1	Дәреслек, 2 кисәк: 76, 77–78 битләр
46	Җөмлә ахырында тыныш билгеләре	Язгы яңа ел	3	Дәреслек, 2 кисәк: 79–82, 84 битләр.
47	Стиль хаталары: җөмләләрдә кабатлаулар	Язгы яңа ел	2	Дәреслек, 2 кисәк: 82–83 битләр
48	Сүзлек диктанты		1	
49	Текст белән эш	«Кечкенә Апуш Сабантуйда» тексты белән эш	2	Дәреслек, 2 кисәк: 85–87 битләр
50	Кабатлау		1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 88–92 битләр
51	Җөмләләр белән эшләү: бирелгән сүзләрдән җөмләләр төзү	Дөрес итеп җөмләләр төзү	1	Бирелгән җөмләләрдән текст төзү
52	2 класста өйрәнгәннәрне кабатлау	Аудиотекстны тыңлап аңлау	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 93–99 битләр
53	Контроль күчереп язу	Сүзләрне һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу	1	
	Барлыгы		**68 / 102**	

3 класс

1	Аваз белән хәрефнең аермасы. Алфавит. Үзенчәлекле хәрефләр	Без — күршенең дуслар	3	Дәреслек, 1 кисәк: 6–11, 14–15, 17 битләр.
2	Сүзлек белән эшләү	Без — күршенең дуслар	1	Дәреслек, 1 кисәк: 12–13, 15–16 битләр
3	ъ һәм ь хәрефләре	Без — күршенең дуслар	3	Дәреслек, 1 кисәк: 18, 20–21, 23–25 битләр.

4	ъ һәм ь хәрефләре кергән сүзләрне юлдан-юлга күчерү	Күп укыган күп белә	1	Дәреслек, 1 кисәк: 419–20, 21–22 битләр
5	Текст белән эш	«Кадерле кунак» тексты белән эш	1	Дәреслек, 1 кисәк: 26–28 битләр
6	Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү	Буш вакытны файдалы уздыр!	2	Дәреслек, 1 кисәк: 29–30, 32, 34 битләр
7	Сүзләрне юлдан-юлга иҗекләп күчерү	Буш вакытны файдалы уздыр!	2	Дәреслек, 1 кисәк: 31, 33 битләр
8	Сүзлек диктанты		1	
9	Сүз басымы	Барлык һөнәр дә яхшы	2	Дәреслек, 1 кисәк: 35–40 битләр
10	Бер иҗекле сүзләрдә басым	Барлык һөнәр дә яхшы	1	Дәреслек, 1 кисәк: 38, 39 битләр
11	Диктант		1	
	Сүзләрне кушып, сызыкча аша һәм аерым язу	Һөнәрләр илендә	2	Дәреслек, 1 кисәк: 41–44, 48–50 битләр
12	Кызыл юл	Һөнәрләр илендә	2	Дәреслек, 1 кисәк: 45–47 битләр
13	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1/1	
14	Сүз. Сүзнең лексик мәгънәсе	Атлап чыктым Иделне	2	Дәреслек, 1 кисәк: 56–58, 60–61 битләр
15	Татар телендә берничә мәгънә белдерә торган сүзләр	Атлап чыктым Иделне	1	Дәреслек, 1 кисәк: 58–60 битләр
16	Синонимнар. Антонимнар	Берәүнең кулы, икенченең теле эшли	2	Дәреслек, 1 кисәк: 62–54, 68 битләр
17	Синонимнар һәм антонимнарны сөйләмдә куллану	Берәүнең кулы, икенченең теле эшли	1	Дәреслек, 1 кисәк: 65–67 битләр
18	Аваздаш сүзләр	Хайваннар дөньясы	2	Дәреслек, 1 кисәк: 69–74 битләр
19	Язылышлары белән генә аерыла торган омоним сүзләр	Хайваннар дөньясы	1	Дәреслек, 1 кисәк: 71–72 битләр
20	Текст белән эш	Аудиотекстны тыңлау, аңлау	1	Дәреслек, 1 кисәк: 75–76 битләр
21	Иҗади дәрес	Диалогик һәм монологик сөйләм үстерү	1	
22	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	Табигать китабы	2	Дәреслек, 1 кисәк: 77–83,

23	-чы/-че кушымчасы ярдәмендә яңа сүзләр ясалу	Табигать китабы	2	85 битләр. Дәреслек, 1 кисәк: 79–80, 81–82, 83–85 битләр
24	Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр	Кунак ашы кара-каршы	2	Дәреслек, 1 кисәк: 86–89, 91–92 битләр
25	Лексика	Кунак ашы кара-каршы	1	Дәреслек, 1 кисәк: 89–91 битләр.
26	Изложение		1	
27	Кабатлау	Текст белән эш. Синонимнар, антонимнарны кабатлау.	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 93–95 битләр.
28	Сүз төзелеше	Спорт белән бик дус без	2	Дәреслек, 2 кисәк: 6–10, 12–13 битләр
29	Татар телендә сүзләргә кушымчалар ялгау үзенчәлекләре	Спорт белән бик дус без	1	Дәреслек, 2 кисәк: 10–12 битләр.
30	Тамырдаш сүзләр	Туп тибәм, чана шуам	2	Дәреслек, 2 кисәк: 14–15, 18–19 битләр
31	Кушымчаларның төрләре	Туп тибәм, чана шуам	1	Дәреслек, 2 кисәк: 16–18 битләр
32	Сүз ясагыч кушымчалар	Витаминлы аш	2	Дәреслек, 2 кисәк: 20–24, 25 битләр
33	Сүзнең лексик мәгънәсен һәм формасын үзгәртә торган кушымчалар	Витаминлы аш	1	Дәреслек, 2 кисәк: 24–25 битләр
34	Кабатлау	Аудиотекст белән эш	1	Дәреслек, 2 кисәк: 26–28 битләр
35	Кушма сүзләр	Туган илем буйлап сәяхәт	2	Дәреслек, 2 кисәк: 29–30, 33 битләр.
36	Алынма сүзләр	Туган илем буйлап сәяхәт	1	Дәреслек, 2 кисәк: 31–33 битләр
37	Исемнәрнең килеш белән төрләнүе	Ял паркында	3	Дәреслек, 2 кисәк: 34–40 битләр.
38	Җанлы предметлар	Ял паркында	2	Дәреслек, 2 кисәк: 38, 40–41 битләр
39	Текст белән эш	Башта тыңлаган, аннан соң укыган текст белән эшләү	1	Дәреслек, 2 кисәк: 43 бит

40	Зат алмашлыклары. Зат алмашлыкларының җөмләдәге роле	Утырсаң бу транспортка, син китәсең еракка	3	Дәреслек, 2 кисәк: 44–47, 51–52 битләр.
41	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнүе	Утырсаң бу транспортка, син китәсең еракка	1	Дәреслек, 2 кисәк: 47–51 битләр
42	Иҗади дәрес	Текст буенча план төзү һәм сөйләү	1	
43	Фигыльнең берлек санда зат-сан белән төрләнүе	Җирдә, күктә, суда кешеләрне йөртә	2	Дәреслек, 2 кисәк: 53–56, 58–61 битләр
44	Кереш сүзләр	Җирдә, күктә, суда кешеләрне йөртә	2	Дәреслек, 2 кисәк: 55, 57–58 битләр
45	Фигыльнең күплек санда зат-сан белән төрләнүе	Велосипедта йөри беләсеңме?	2	Дәреслек, 2 кисәк: 62–66 битләр.
46	3 зат берлек сандагы фигыльләрнең күплек сандагы исемнәр белән кулланылуы	Велосипедта йөри беләсеңме?	2	Дәреслек, 2 кисәк: 65, 66–67 битләр
47	Кабатлау		1	
48	Диктант		1	
49	Сыйфат сүз төркеме	Сыйфат сүз төркеме	3	Дәреслек, 2 кисәк: 70–74, 77 битләр
50	Сыйфатларның чагыштыру дәрәҗәсе	Кәләпүшем, калфагым	2	Дәреслек, 2 кисәк: 74–77 битләр
51	Текст белән эш	Текстны үзлектән уку һәм эчтәлеген аңлау	1	Дәреслек, 2 кисәк: 78–80 битләр
52	Җөмләнең баш кисәкләре	Кунакка килегез!	3	Дәреслек, 2 кисәк: 81–83, 85–86 битләр
53	Татар телендә хәбәрнең җөмләдәге урыны		2	Дәреслек, 2 кисәк: 83–85 битләр
54	Картина белән эш		1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 87–88 битләр
55	Җөмлә төзелеше. Җөмләнең баш кисәкләре	Шәһри Болгарга сәяхәт	4	Дәреслек, 2 кисәк: 89–91, 95 битләр.
56	Тиңдәш иярләр		2	Дәреслек, 2 кисәк: 92–95 битләр
57	Изложение		1	
58	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1	Дәреслек, 2 кисәк: 96–97 битләр
59	Гомуми кабатлау	Тыңлаган, укыган текстны аңлау	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 98–101

				битләр
	Барлыгы		**68 / 102**	

4 класс

1	1–3 нче сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау	Җәйге маҗаралар	3	Дәреслек, 1 кисәк: 6–9, 12–14 битләр; 9–12, 13 битләр.
2	Татар теленең үзенчәлекле авазлары	Мин сәяхәттә	4	Дәреслек, 1 кисәк: 15–19, 21–23 битләр
3	Язуда е хәрефе белән белдерелә торган авазлар	Мин сәяхәттә	1	Дәреслек, 1 кисәк: 19–21 битләр.
4	Иҗади дәрес		1	
5	Сингармонизм законы	Яхшылык кире кайта	1	Дәреслек, 1 кисәк: 24–25, 27 битләр
6	Сингармонизмның төрләре. Рәт гармониясе, ирен гармониясе	Яхшылык кире кайта	1	Дәреслек, 1 кисәк: 25–27 битләр
7	Сочинение		1	
8	Текст белән эш	Аудиотекст белән эшләү	1	Дәреслек, 1 кисәк: 28–33 битләр
9	Басым һәм аның төрләре. Басым сүзнең соңгы иҗегенә төшми торган очраклар	Нәрсә яхшы, нәрсә начар?	2	Дәреслек, 1 кисәк: 34–37, 40 битләр
10	Логик басым	Нәрсә яхшы, нәрсә начар?	1	Дәреслек, 1 кисәк: 38–40 битләр
11	Транскрипция	Сүзләрнең транскрипциясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 41–43 битләр
12	Сүзгә фонетик анализ ясау	Сүзләрнең транскрипциясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 41–45 битләр
13	Кабатлау		1 / 1	Дәреслек, 1 кисәк: 44–45 битләр
14	Сүзлек диктанты		1	
15	Алынма сүзләр һәм аларның язылышы. Татар теленең үз сүзләре	Фантастик әсәрләр	3	Дәреслек, 1 кисәк: 46–50, 53 битләр
16	Татар телендә гарәп-фарсы алынмалары	Фантастик әсәрләр	2	Дәреслек, 1 кисәк: 50–53 битләр
17	Кабатлау		1 / 1	Дәреслек, 1 кисәк: 54–59 битләр

18	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр. Сөйләмдә антонимнар, синонимнарны куллану	Һөнәрле кеше үлмәс	3	Дәреслек, 1 кисәк: 62–65, 67 битләр
19	Омонимнар	Һөнәрле кеше үлмәс	1	Дәреслек, 1 кисәк: 66–67 битләр
20	Татар теленең аңлатмалы сүзлеге белән эшләү	Аңлатмалы сүзлек ярдәмендә сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау	1/1	
21	Сүз төзелеше. Сүз ясагыч кушымчалар, форма ясагыч кушымчалар	Су иясе	3	Дәреслек, 1 кисәк: 68–71, 74 битләр
22	Сүзнең нигезе. Сүз төзелешен тикшерү	Су иясе	1	Дәреслек, 1 кисәк: 72–74 битләр
23	Кабатлау	Аудиотекст белән эш	1/1	Дәреслек, 1 кисәк: 75–79 битләр
24	Кыш бабайга хат язу		1/1	
25	Диктант		1	
26	Сүз төркемнәре	Экология	3	Дәреслек, 2 кисәк: 4–7, 9 битләр
27	-лык/-лек кушымчасы ярдәмендә исем сүз төркеме ясалу	Экология	1	Дәреслек, 2 кисәк: 7–8 битләр
28	Исем сүз төркеме	Жир шары тирәли сәяхәт	3	Дәреслек, 2 кисәк: 10–13 битләр
29	Ялгызлык исемнәрне күплек санда куллану	Жир шары тирәли сәяхәт	2	Дәреслек, 2 кисәк: 12 битләр
30	Иҗади дәрес		1/1	
31	Сыйфат сүз төркеме. Сыйфат дәрәҗәләре	Россиядәге күренекле шәһәр	2	Дәреслек, 2 кисәк: 14–17, 20 битләр
32	Синоним сыйфатлар. Антоним сыйфатлар	Россиядәге күренекле шәһәр	2	Дәреслек, 2 кисәк: 17–19 битләр
33	Текст белән эш	Аудиотекст белән эшләү	1 / 1	Дәреслек, 2 кисәк: 21–25 битләр
34	Алмашлык Зат алмашлыклары	Габдулла Кырлай авылында	2	Дәреслек, 2 кисәк: 26–28, 30 битләр
35	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше	Габдулла Кырлай авылында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 28–30 битләр
36	Күрсәтү һәм сорау алмашлыклары		2	Дәреслек, 2 кисәк: 31–33, 35 битләр

			1	Дәреслек, 2
37	Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылуы	Вакытны чәчәкләр әйтә	1	кисәк: 33–34 битләр
38	Сочинение		1	
39	Сан. Сан төркемчәләре. Микъдар һәм тәртип саннары	Йорт иясе	3	Дәреслек, 2 кисәк: 36-38, 39-40 битләр
40	Саннарның килеш белән төрләнеше	Йорт иясе	1	Дәреслек, 2 кисәк: 38 бит
41	Диктант		1	
42	Фигыль сүз төркеме. Боерык фигыль	Начарлыктан эз кала	2	Дәреслек, 2 кисәк: 41–43 битләр
43	Фигыльнең нигезе	Начарлыктан эз кала	1	Дәреслек, 2 кисәк: 44 бит
44	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1/1	
45	Диктант		1	
46	Хәзерге заман хикәя фигыль	Ил солдаты	2	Дәреслек, 2 кисәк: 45–47, 49 битләр.
47	Хикәя фигыльнең юклык формасы	Ил солдаты	1	Дәреслек, 2 кисәк: 47–49 битләр
48	Үткән заман хикәя фигыль	Муса Җәлил	2	Дәреслек, 2 кисәк: 50–52, 53 битләр
49	Фигыльнең билгесез үткән заман формасы	Муса Җәлил	1	Дәреслек, 2 кисәк: 52–53 битләр
50	Үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы	Бөек Ватан сугышында	2	Дәреслек, 2 кисәк: 54–55, 57 битләр
51	Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы	Бөек Ватан сугышында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 55–57 битләр
52	Фигыльнең киләчәк заман формасы. Фигыльнең сөйләмдә кулланылышы	Батырлыкта матурлык	2	Дәреслек, 2 кисәк: 58–61, 62–63 битләр
53	Вакытны белдерә торган сүзләр	Батырлыкта матурлык	1	Дәреслек, 2 кисәк: 61–62 битләр
54	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1 / 1	Дәреслек, 2 кисәк: 64–68 битләр

55	Җөмләнең баш кисәкләре	Ишегалдында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 70–71, 73–64 битләр
56	Ия	Ишегалдында	1	Дәреслек, 2 кисәк: 71–72 битләр
57	Җөмләнең иярчен кисәкләре белән таныштыру	Йорт янында бакчада	2	Дәреслек, 2 кисәк: 75–77, 78–79 битләр, 77–78 битләр
58	Кабатлау	Аудиотекст белән эшләү	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 80–83 битләр.
59	Гомуми кабатлау	Тыңлаган һәм укыган текст белән эшләү	1/1	Дәреслек, 2 кисәк: 84–88 битләр
60	Контроль диктант		1	
			68 / 102	